

פרוטוקול מס. 14

מליאת ועדת השירותים הציבוריים
שהתקיימה ביום ג', כ"א באדר, תשי"ב - 18.3.52 בטעה 9.00

נוכחים : היו"ר א. אלטמן
א. ברמן
א. הכרמלי
י. הראל
ג. טברסקי
ש. כפרית
ד. נצר
ג. כצנלסון

מזמנים: מ. יפת, משרד הסעד

מפקחות סוציאליות
אזוריות של משרד הסעד, }
גב' שיינפלד
שושנה קרביץ
פנינה פרידמן
מרים בורד

היו"ר א. אלטמן: אני פותח את הישיבה.

פנו אלי נציגות של המפקחות הסוציאליות וביקשו שוועדת השירותים הציבוריים תקבל את משלחתן. אתמול בפגשתי עם חברי ועדת המסנה לעניני מעברות, שאלתי את דעתם והם נתנו את הסכמתם לקבלת המשלחת. הודעתי על כך לנציגות של המפקחות הסוציאליות והן תופענה היום בשעה 9.00. נוסף שיחתן הוא תקציב משרד הסעד. המצב הוא גרוע, זאת נזכרו גם אנו בעצמנו במעברות. בסיוור הקודם ביקרנו במעברת חירייה והפעם במעברת מגדל-אשקלון. נתקלנו במצב משונה מאד, מצד אחד יש במקום עובדות מטעם משרד הסעד ומצד שני לשכת הסעד טגורה מפני שמחדש דצמבר לא נתקבל כל תקציב. העירייה במקום אינה יכולה לתרום את חלקה בתקציב כי למעשה אין לה כמעט כל תקציב, וכל תקציב הלשכה לפעולות הסעד המונות במעברה משתלם ממשרד הסעד.

אני רוצה להביא לתשומת-לב חברי הוועדה כי נתקבלו כמה פניות אלינו מקומות וגורמים שונים ועלינו יהיה לטפל בהן.

- 1) מועצה אזורית חוף הכרמל;
  - 2) הוועדה להגיינה ציבורית שליד הסתדרות הרופאים;
  - 3) פניה מקומות-חולים לעובדים לאומיים;
  - 4) ענין של בית-ילדים ונער "אהבה" אשר בקרית-ביאליק, מטרנון
- ענין זה לטיפולם של 2 חברי הוועדה ועליהם להביא לנו דו"ח
בנדון;

א.ר.

5) בזמנו קבענו ועדת מטנה לענין קופת-חולים, ועדה זו כבר קבעה 2 ישיבות אשר לא התקיימו מפאת העדרם של המזמנים, היום בשעה 5 צריכה להתקיים ישיבת ועדת המטנה ואני מקווה שהיא תצליח לסיים את הבירור בנדון;

6) בישיבה האחרונה בה דנו בענין אספקת רפואית הוחלט לשלוח את העתקי הטיכום שלנו למסדר הבריאות, מסדר המסחר והתעסיה ולמסדר האוצר. בטיכום נאמר כי אנו מטילים על מסדר הבריאות לבוא בסגוע עם מסרדי המסחר והתעסיה והאוצר לשם הסדר ענין אספקת הרפואות. אם מסדר הבריאות לא יצליח להגיע לידי הסדר עם המסרדים הנ"ל תוך שבועיים ימים תחזור השאלה לוועדה לדיון נוסף בהסתתפות כל הגורמים.

אני מציע שזמין עתה את משלחת המפקחות

הסוציאליות.

סר יפת:

נזכרות כאן 4 מפקחות של 4 מחלקות שונות, הן ביקשו מאת הנהלת מסדר הסעד להועיר להן פגישה עם הוועדה כדי לתאר לפניכם את המצב במקומות השונים. הן תדברנה על המצב הנוכחי וגם תגענה במצב שעלול להיווצר מחר מחרתלים עקב התקציב החדש. ברצוני להוסיף כי המצב כיום הוא קטסטרופלי, אולם הוא יהיה גרוע שבעתיים עם התקבל התקציב החדש, כי התקציב נשאר בעינו ואילו ההתייקרות הולכת ומאמירה.

היזמה לפגישה זו באה מהמפקחות עצמן, הן פנו אלינו וביקשו, אנו רק שימסנו כמתווכים ביניהן לבין הוועדה.

גב' לוינסקי:

איני רוצה להתעכב על מספרים, ברצוני לתאר את המצב כדי לתת לחברי הוועדה נשק לעמוד בו בעת הוויכוח בכנסת, כאשר ידונן בשאלות כלליות. איני יודע אם צריך, כפורום זה, לתאר את העבודה הסוציאלית, שמעתם על כך רבות מפי אנשי מקצוע, ולכן לא אגע בשטח זה.

הנכם יודעים כי אנו איננו מוטדות המחלקים כסף, איננו שואפים לכך. תפקידנו הוא להפוך את האלמנטים הלא-פרודוקטיביים לאלמנטים פרודוקטיביים. דבר זה אינו נעשה מהיום למחרת, זוהי פעולה ממושכת הדורשת התמדה. עזרתנו אינה מתבטאת בחלוקת תסיכות אלא בהקמת מפעלים, אנו איננו מעוניינים לתת למשפחה כסף אלא שואפים ללמד את האדם מקצוע. פעולה זו בסופו של דבר תעלה למדינה פחות כי אנו מחנכים אנשים נצרכים לקראת פרוצס של עבודה.

העובדת הסוציאלית תפסה מקום חשוב בעבודה והעולמים התייחסו אליה באמון. אמון זה נתרופף בחדשים האחרונים, כי העובדת לא יכלה לעמוד בהתחייבותיה.

החברות המטפלות במחלקות השונות תבארנה לכם מה אירע מחדש ינואר ועד עכשיו, מדוע הגענו לידי כך שכניסתה של העובדת הסוציאלית למעבדות היא טכנת-חיים לה, והיא נאלצת להסלט על נפשה מהמעבדה כדי להציל את חיה. אני רוצה שחברי הוועדה יבינו כי מפעל זה הוא חיוני למדינה וכי חשוב שאנו נמשיך להגשים את המטרה שהצבנו לנגד עינינו - פרודוקטיביזציה של האלמנטים השונים והקמת מפעלים לתעסוקה.

דא

גב, לוינטל:

איני צריכה לתאר לכם מה הם הנימוקים אשר מניעים אותנו לחשוש שלא נוכל להמשיך בעבודתנו. הצעת התקציב לשנה הבאה היא אותה ההצעה של אטקד. אטקד הקציבו לנו 4 מיליון וגם השנה אותו הסכום. פירוש הדבר הוא צמצום הטירותים וצמצום המפעלים. עבודתנו היא דינאמית ולא סטטית, אנו מוכרחים להתחשב בעליה ולהדביק את הצרכים ההולכים וגדלים. אני חוזרת משליחות בחוץ-לארץ והתעניינתי בתקציב עבור העבודה הסוציאלית ביתר הארצות. סתברו כי בארצות בהן הטעב הכלכלי הוא קשה, התקציב לטירותים סוציאליים הוא יותר גדול, וזה גם טוב. בארצות בהן הטעב הכלכלי טוב - התקציב לטירות הסוציאליות הוא קטן. כלפינו בארץ התנהגו אחרת. לנו הקציבו את התקציב. איני יכולה להשוות את תקציב סטוד הטעד עם תקציבי יתר המטריים, אולם אני יכולה לומר לכם כי את תקציב סטוד הטעד הקציבו במידה ניכרת, ואיני יודעת אם הוועדה תבין אותנו אם נאמר שאפילו על הקיים לא נוכל לשמור, בלי לדבר על הרחבת הפעולות.

פ. פרידמן:

המחלקה שאני אחראית לה היא המחלקה לארגון פיקוח והדרכה. מחלקה זו מטפלת כיום ב- 90 לשכות מהן 75 הנמצאות בתוך רשויות מקומיות. אחוז ניכר מרשויות מקומיות אלו אינן סבוסטות, וסטוד הטעד מטתף בתקציב החזקת לשכות אלו ב- 80% - 60%. לפני שנה קיבלנו תקציב של 460,000 ל"י, ובתקציב זה קבענו כי נוכל לספק רק 75% מצרכי הלשכות. כיום אנו עומדים בגרעון, הלשכות לא קיבלו כל כסף מחדש ינואר והן אינן יכולות לעמוד בהתחייבויותיהן.

סתברו כי הטבה תתווספה 40 לשכות חדשות. במטריים אלה כלולות גם 15 לשכות של מיעוטים אשר ניוזנות מהתקציב שהזכרתי. בתקציב של הטבה שעברה לא יכולנו לספק את כל הצרכים, ואם נקבל הטבה את אותו התקציב ללא כל הגדלה, לא נוכל אפילו לספק את הצרכים אשר נתנו עד כה, בלי לדבר על הרחבת הפעולה אשר תרוש לאור ריבוי האוכלוסיה, ריבוי המטריים הסוציאליים וההתייחסות הכללית.

תרשו לי במלים קצרות לציין מי הם האנשים הנמצאים תחת טיפולנו. אנו מטפלים אך ורק בגנטיים אשר באיזה אופן שהוא נכסלו בחיים. העליה החדשה הביאה עמה סטוד רב של אלסנות מטופלות בילדים, נכים, חולים כרוניים, מטפחות מטופלות בילדים, אנשים אשר עברו את גיל העבודה. אנו עושים מאמצים לקלוט אנשים אלה במפעלים אולם לא כלם מצליחים להקלט והם זקוקים לסעד.

כל הפעולות הופסקו למעשה מחדש פברואר, ובסקום להמשיך לבנות, להמשיך לחנך את האנשים שיוכלו לעמוד ולקיים את עצמם בכוחותיהם הם, שלא יהיו טפילים הזקוקים לסעד ולטיפול, אנחנו נאלץ להזניח אותם והם ייהפכו לאלמנט המטכן את המדינה.

מ. בורר:

בשנה 1951/52 נמצאו תחת טיפולה של המחלקה לטיפול בעולה 170 מקומות קליטת עולים, בתוכם 110 מעברות. ברצוני להתעכב באופן סיוחד על המעברות. בתוך 110 המעברות יש כ- 70,000 מטפחות, אנו מטפלים ב- 20,000 מטפחות כלומר ב- 100,000 נפש.

בתקציב של השנה הקודמת קיבלה המחלקה מיליון ל"י, כלומר 83,000 ל"י לחדש. אם תחלקו סכום זה בין 20,000 המטפחות, תיווכחו לדעת כי סכום זה לא מספיק אפילו לטיפוק צרכיהם המינימליים של העולים אשר הנאנו ארצה ואשר מוכרחים לספל בהם. אנו מטפלים במלמנות, בזקנים שהם למעלה מגיל עבודה אשר נמצאים בתוך מטפחה מטופלת בילדים, הם זקנים וזקנים תלויים, בנכים, אשר אנו מטפלים לתת להם תעסוקה מתאימה.

א.ד.

ט. בורד:

תחת טיפולנו נמצאים אנשים שהם קשיי-סידור, משפחה שראשה הוא זקן והאשה מעירה ולהם 7 - 6 ילדים. האב זקן ואינו מסוגל לעבודה, האם בהריון ואינה יכולה לפרנס את משפחתה. עלינו להבטיח את מעונות-היום, עלינו להבטיח עזרה רפואית ושירותים אחרים. עלינו גם לדאוג להלבשה, יש אנשים שבאמת אין להם מה ללבוש, אולם גם אלה שיש להם בגדים, הרי בגדיהם אינם מתאימים להווי הארץ, ואנו מעוניינים שהם יהיו מעורים בחיי הארץ, והלבוש הוא גורם חשוב. אם נקח בחשבון כי אנו מוציאים 5 - 4 ל"י בממוצע לנפש, תבינו שטכום של 80,000 ל"י לחדש אינו יכול בשום-פנים-ואופן להיענות לדרישות. יצירת מעברות חדשות, ההתייקרות ההולכת וגוברת גרמו לכך שאנו הוצאנו לא את הסכום של 83,000 ל"י הניתן לנו אלא עברנו על התקציב והוצאנו 125,000 ל"י לחדש. מוכרחים היינו לעשות כך, הצרכים דיברו בעד עצמם. וכך נוצר מצב כי בסוף דצמבר נשארו בלי תקציב ובחדש מרץ אנו עומדים בגרעון של 300,000 ל"י. אם לקראת הסנה החדשה יתנו לנו את התקציב של אסתקד, יובן שהתקציב לא ייענה לדרישות ויגרום להפסקת הרבה פעולות. ברצוני לציין כי אנו מקבלים עכשיו תחת חסותנו את האנשים של מעברת פרדס-חנה ועין-עמר אשר היו מוחזקים עד כה על-ידי הטוכנות.

סר יפת:

הטוכנות הוציאה עבור טעדת פרדס-חנה
100,000 ל"י לחדש ועבור מעברת עין-עמר

עוד יותר.

ט. בורד:

אנו איננו יכולים לסרב לקבל את האנשים האלה, הם צריכים להיות מעורים ביישוב, איננו יכולים להחזיקם מבודדים כמו במחנה הסגר. הדבר טטיל עלינו עול כבד שלא נוכל לעמוד בו בסנה הבאה.

כדי להסביר את דברי ברצוני לתת לכם דוגמה ומספרים ממעברת ראש-העין. במעברה זו מקבלות תמיכה 1,600 משפחות. 600 משפחות נמצאות בטיפול המחלקה והן מתחלקות: 37 אלמנות, 59 נכים, 150 תלויים (זקנים בתוך משפחה גדולה), 62 קשיי-סידור (ראש משפחה זקן ואם צעירה). התקציב עבור המעברה הוא 2,000 ל"י לחדש. עד לפני 3 חודשים היה התקציב 1,000 ל"י, אחדש דצמבר הביאו למעברה 50 משפחות ממעברת עין-עמר, והיה צורך להוסיף לתקציב עוד 700 ל"י לחדש לשם מתן עזרה מינימלית למשפחות אלו. לאנשים אלה צריכים לתת עזרה רפואית, הן על-ידי רופאים פרטיים והן על-ידי שירות רפואי ציבורי. יש מקרים הדורשים אספוז בבתי-חולים, והאספוז בבית-החולים תל-הסוחר עולה לנו 4 ל"י ליום, ויש מקרים שיש צורך בניתוח שהוא בבחינת הצלת חיי אדם. אנו מחזיקים ילדים בטעונות-יום, לא עבור כל הילדים רק לילדי משפחות הזקוקות לכך ביותר. כל המעטה הזאת נופלת עלינו.

ט. טרביץ:

בחינוך זכינו לחוק יסודי, חוק חינוך חובה האומר כי כל ילד בישראל חייב לקבל את חינוכו. אנו יודעים כי חוק זה טרם הוגשם במלואו, אולם אנו בתור עובדות סוציאליות כבר קוצרות את זרע החוק הזה, אנני מקוה כי במרוצת הזמן נגיע גם לחוק האומר כי כל ילד בישראל רשאי לקבל אוכל שווה, אוכל אשר יספיק לקיומו ולהתפתחותו הגורמלית. וזה לכאורה מובן שכל ילד צריך לקבל אוכל מספיק אשר יחסן אותו מפני מחלות ויתן לו אפשרות לגדול ולהתפתח, והאוכל צריך להיות מזין ומורכב כהתאם לצרכי גופו של הילד.

העליה החדשה הביאה עמה משפחות מטופלות בילדים, ויד ההורים אינה מסגת לתת לילדם את הכמות המינימלית של המזון הדרוש לו, אין להורים גם ההבנה המספיקה לדעת מהו האוכל שעליהם להאכיל את ילדיהם.

אד.

ש. קרביץ:

אנו נמצאים בתקופה של "דור המדבר" אשר לא נצליח לשנותו באופן יסודי, אולם תקוותנו ועבודתנו מופנית לקראת גידול דור בריא, בריא בגופו וברוחו. עבודתנו היא לכן פרופילקטית והיא מתחילה מהאם ההרה. כאשר אשה נכנסת להריון יש לה זכות לקבל תוספת מזון כדי שתלד ילד בריא. תחנות הבריאות המטפלות באשה ההרה נותנות לה הוראות כיצד לטפל בדרך הנולד. אנו יודעים כי התנאי הראשון לגידול ילד בריא הוא לתת לו מזון מספיק. ילד שאינו מקבל תזונה מתאימה הופך לאינווליד.

מפעל הזנת הילד מקיף 100,000 ילד. המפעל אינו מתנהל ברוחב-לב, והילדים הנהנים ממפעל זה הם ילדי אמהות עובדות או ילדי מטפחות מחוסרות אמצעים. כיצד אפשר לתת למפעל חיוני זה תקציב של 354,000 ל"י השנה לעומת 347,000 ל"י אשתקד? אם נחלק סכום זה למספר הילדים נגיע ל- 350 פרוטה לילד לחדש.

למפעל ההזנה רשת של 250 מטבחים, הוא מקיים את המטבחים, קונה את הכלים הדרושים, מצייד את המטבחים, את חדרי-האוכל ונותן את הפרסונל לעבודה.

בסוף השנה הגענו לגרעון של 100,000 ל"י, ומחדש דצמבר אנו סקועים בחובות גדולות לרשויות הסקוטיות, לחנוונים ולפרסונל. הגרעון נבע מגורמים שאינם תלויים בנו, מההתייקרות של המצרכים והתוספת של מסכורת לעובדים. אם ברצונכם לדעת פרטים על הניהול המסקי של המפעל, אומר לכם ש-2 ארוחות לילד עלו לנו עד כה 1 - 2 לירות לחדש, בסכום זה כלולות ההוצאות על הפרסונל והמצרכים אולם לא את הוצאות הצידוד. במטבחים שלנו אוכלים הילדים 6 ימים בשבוע במשך 10 חודשים בשנה. בקיץ סידרנו קייטנות וניתנה הבראה של חודש ימים לילדים תשומי כח עם 3 ארוחות ביום.

התקציב החדש ידרוש מאתנו לעשות קיצוצים ונפטרך לוותר על מפעל ההבראה בחדשי הקיץ. אולם אמרו נא כיצד אפשר לקצץ, מי הוא הרשאי להחליט איזה ילד יקבל אוכל ואיזה ילד ישאר רעב? במפעל זה אין כל אפשרות לקצץ.

ברצוני להדגיש כי עד כה קיבלנו עזרה לא קטנה ממקור אחד. הממשלה קיבלה מ-יוניצ"פ ונתנה לנו סוכר, קמח, אבקת-חלב. אנו קיבלנו מצרכים אלה חינם, אולם היו לנו הוצאות בקשר עם אחסנה. מצרכים אלה השתלבו בתוך התפריט הכללי. היום דלל מקור זה, והחבל מתהדק יותר סביבנו.

אנו מדברים על כיוון פרודוקטיבי-קונסטרוקטיבי בעבודה הסוציאלית בארצנו, וכי יש עוד טהור יותר קונסטרוקטיבי מאשר לגדל דור בריא? אנו רואים את מפעלנו מ-3 בחינות: סוציאלית, חינוכית ובריאותית. אדם מטבעו הוא יצרן סוציאלי, ילד רעב אינו חברותי, הוא תמיד נרגז ומתדשל בלימודיו. אחר-כך הוא מתנקם בחברה והוא נקרא עבריין וצריכים בשבילו בתי-מספט ובתי-סוהר. אם הילד אינו מקבל מזון מתאים, כל מחלה קלה מפילה אותו ועושה בו שמות ואחר הוא בזקק לבית-חולים ולבית הבראה. אם נראה את המצב כך, ניווכח שאין עבודה יותר פרודוקטיבית מאשר מפעל הזנת הילד.

אני רואה בסנהיגים את הביטוי להלך-הרוח של ההמון. בעם, לצערי הרב, אין ההכרה והידיעה הזאת. אולי האשם הוא בנו, כי אנו העוסקים במלאכה איננו יודעים ואיננו מכירים את מכוונת התעמולה. אני משווה את חיי הפרט לחיי הכלל. עקרת-הבית המנהלת את מטק-ביתה עושה חישוב של הוצאות עבור תרבות, ריהוט, הלבוש, שעשועים, אולם קודם-כל על ההוצאות הנדרשות עבור כלכלה לשם קיום משפחה בריאה. בהכנסות הקטנות אחוז ההוצאה לכלכלה יותר גבוה מאשר אחוז ההוצאה לכלכלה במשפחות בעלות הכנסה גדולה. כאן אנו רואים משום-מה את ההיפך. האם

אד.

ס. קרביץ:

אתם המנהיגים אינכם רואים מה שרואה עקרת-בית פשוטה? קודם-כל כלכלה, בריאות הגוף והנפש, ואחר דברים אחרים, כי כאן הסדור הוא על דרך העמידה. מתוך תקציב כולל של 160 מיליון לירות רק 4 מיליון עבור סעד, ורק 350,000 ל"י להזנת ילדים! אנו הצענו 1,5 מיליון ל"י, והצעה זו לא הגיעה כלל לסולחן הממשלה. לא הפרזנו בדרישתנו, עלינו את החשבון מתוך ידיעת הדברים ומהגסיון שלנו בעבודה.

ראינו כי הגיעו מים עד נפש וביקשנו מהנהלת המשרד: תנו לנו אפשרות להפגש באופן בלתי אמצעי עם המנהיגים שלנו כדי לגולל לפניכם את הפרטה. לא בותר לי אלא להוסיף ולומר: הסיקו את מקנותיכם לאור הדברים ששמעתם.

מר. בורר:

בהצעת התקציב סופיע טעיף מיוחד: "מדריכות", מדריכות אלו מתמנות באמצעות ארגוני הנשים, הן פועלות בין העולים ומדריכות את המספחה. תפקידן הוא להדריך את המספחה, לקרבה לחיי ותנאי הארץ ולאזרחה. הן מדריכות את עקרת-הבית בניהול מטק-הבית, בטיפול בתינוקות, בחינוך הילדים. הן מטבירות למספחה מה זו קופת-חולים וטיפול-חלב כדי להכניס את מספחת העולה לגלגל החיים הישוביים בארץ. אין הכוונה שיש צורך להדריך מספחות עוליים מאירופה אלא בעיקר את אותן המספחות שכאו מארצות הסודח והן ספגרות בהתפתחותן.

בזמן האחרון השתדלנו למנות מדריכות מערות הסודח כדי שתהיה להן שפה משותפת עם בני המספחה, אולם יש גם מדריכות מארצות אירופה אשר מצליחות מאד בתפקידן. הספה היא חשובה, אולם בעבודה זו חשובה שפת הלב. כאשר המדריכה באה לטקום היא מוצאת ערב רב, חסר מושגים וחוסר כל הבנה, ובמסך כפס חדשים, לאט לאט כי זהו פרוצס אטי מאד, האם לבושה אחרת, התינוק מחותל, מספר מקרי הגזות והכינמת פוחת והולך וכל המעברה מקבלת צורה אחרת. התפקיד של ההדרכה צריך להטשך ואין להפסיקו, ומה אנו רואים? יש 110 מעברות ובחדס דצמבר היו 150 מדריכות. במעברה המונה 8,000 נפש היו 3 מדריכות, זהו מינימום. למפעל זה הוקצב בסנה הקודמת סכום של 95,000 ל"י. אנו עברנו את טטגרת התקציב כי לא יכולנו לצמצם את הפעולות. אנו עומדים כיום בגרעון של 20,000 ל"י, ולכן גם פיטרו 50 מדריכות.

הסנה הקציבו לנו רק סכום של 70,000 ל"י. אנו ביקשנו תקציב שנתי של 110,000 ל"י, כי זהו לדעתי המינימום ההכרחי ביותר. בסכום של 70,000 ל"י נוכל להחזיק מכסימום של 60 מדריכות עבור 110 מעברות, ופירוש הדבר חיטול עבודת ההדרכה.

ג. גור:

אנו מקבלים את מכנה התקציב, אולם הייתי רוצה לדעת אין התקציב מסתדר בתוך משרד הסעד, מה היא החלוקה הפנימית של התקציב?

הצ"ר א. אלטמן:

השאלה אינה נוגעת למפקחות אלא למד יפת, והוא יוכל להשיב עליה בהזדמנות אחרת.

א. הכרמלי:

התפלאתי לשמוע על גירוש הזקן מן הבית. אני יודע כי הקשר המספחתי בעדות אלו הוא אמיץ

ולא תיתכן תופעה כזו.

מצרכי הסזון הניתנים לילדים והעלולים להעשיר את תזונתם נמכרים בכל מעברה ומעברה במחירי השוק-השחור, מה נעשה כדי למנוע זאת?

א.ד.

בתקציב יש סעיף מיוחד עבור מפעל החלב לילדי
בתי-הספר ושם מופיע סכום של 175,000 ל"י. ידוע כי בתקציב המטבחים
בבתי-הספר משתתפים הרשויות המקומיות, ארגוני-הנשים וההורים, ולכן
הסכום העומד לרשות המפעל הוא גדול בהרבה מהסכום המופיע בתקציב. הייתי
על-כן מבקש שתושלם התמונה.

לפנינו הופיעו נציגות של 4 מחלקות טונות.
נוצר הרשם שיש כאן כפילות בעבודה אשר מגדילה את הסטטיסטיקה. נדהמתי
לשמע כי מתוך 70,000 משפחות נמצאות בטיפול 20,000 משפחות. הייתי
רוצה לדעת אם המספר הוא מדויק, אם הוא באמת 20,000 או פחות מזה. הייתי
רוצה לבקש לדייק במספרים כדי שתתקבל תמונה אמיתית.

י. הראל:
אנו מתקרבים לחפט פסח. האם הילדים יקבלו
ארוחות בחפט פסח? אם לא, האם בגלל חוסר
תקציב או מסיבת חופשת העובדים?

מ. בורד:
לחבר-הכנסת הכרמלי ברצוני להשיב, כי יש
מקרים והזקן נזרק החוצה, זוהי עבודה שהיחס
המשפחתי מתרופף, יתכן שיש בנדון זה משבר הנובע מהמצב הכלכלי בארץ.

השאלה הסניה היא בנדון מכירת מצרכי המזון
המוקצבים לילדים על-ידי העולים. תפקידה של המדריכה הוא להשפיע בכיוון
זה ולהטביר את הערך התזונתי של המנות. מספחה המקבלת קיצבה של 15 ל"י
אינה יכולה להתקיים מסכום זה והיא מחפשת לה מקורות פרנסה נוספים על-
ידי מכירת חלק מהמצרכים שהיא מקבלת בשוק השחור.

האם באמת 20,000 משפחות נמצאות בטיפול הלשכה?
ברור שלא כל 20,000 המשפחות מקבלות עזרה כלכלית, חלק מקבל עזרה
כלכלית וחלק עזרה רפואית, סידור של ילד או כל סידור אחר.

ש. קרביץ:
התקציב להזנת הילדים הוא בגבולות
של 1,500 - 1,750 ל"י עד 2,000 ל"י לחדש.

חפש פסח. הפרטונל שלנו עובד רק 10 חדשים,
כיוון שאיננו משלמים עבור החפש הגדול. אנו נותנים את הארוחות רק
במוטדות חינוך ולא הביתה, ולכן בחפש פסח לא יקבלו הילדים את הארוחות.

לחבר-הכנסת הכרמלי ברצוני לומר, כי אנו
נותנים ארוחה או שתיים: בקר וערב רק 6 ימים בשבוע, ולא בשבתות ולא בחגים.
התקציב שלנו בנוי עבור תקופה זו.

אם קיימנו את המפעל בתקציב של 300,000 ל"י
הרי ברור שנוטפה גם הכנסה ממקורות אחרים. אנו לא נותנים ארוחות חינם,
משעמים חינוכיים, כל ילד צריך להרגיש שהוא משלם עבור ארוחתו. אנו
גם מעונינים לחנך את ההורים שאין מקבלים שום דבר חינם מהציבור, ויש
צורך לשלם עבור ארוחות הילדים לפי ההערכה של העובדת הסוציאלית.

י. הראל:
אני מודה, בשם כל חברי הוועדה, לעובדות
הסוציאליות, אנו נסכם את הדברים בינינו.

אד.

ג. טברסקי:
ברצוני להציע הצעה ולשמוע את דעת חברי הוועדה עליה. התקציב צריך להיות מאוזן וקשה לכן לבוא בתביעות גדולות, אבל נראה לי כי אם תהיה תביעה מסותפת של כל חברי הוועדה אולי נצליח בטשהו.

בתקציב משרד הטעד מפליעה רזרבה של 400,000 ל"ש עבור קורת-גג לחורף הבא. אני מציעה כי נבוא לוועדת הכספים בהצעה להעביר את הרזרבה של 400,000 ל"ש לתקציב הכללי וכן להוסיף למשרד הטעד עוד 600,000 ל"ש מכספי האוצר, פירוש הדבר תוספת של מזליון ל"ש.

אני מציעה לחלק את התוספת באופן הבא:

הזנת ילדים	ל"ש	250,000
סידור ילדים במוסדות	"	150,000
עולים	"	150,000
תושבים	"	150,000
תמיכה במוסדות חינוך "אהבה", "עמל"	"	50,000
הלוואות קונסטרוקטיביות לרשויות מקומיות למדריכות	"	50,000
ולשיקום מודים מבוגרים	"	70,000
לשיקום מקרים סוציאליים	"	10,000
	"	20,000
	ל"ש	<hr/> 900,000
רזרבה	ל"ש	<hr/> 100,000
	ל"ש	<hr/> <hr/> 1,000,000

ד. נצר:
לא במקרה שאלתי כיצד בנוי התקציב. כאשר אדם מביט על מבנה התקציב הוא בהכרח חושב שהוא טעון בדיקה. מה הם הצרכים הדחופים ועל איזה צרכים אפשר לוותר או להסתפק בטועט. אני תומכת בהצעת חברת-הכנסת טברסקי שיש להגדיל את תקציב משרד הטעד ולהתיר לו להשתמש ברזרבה, אולם יחד עם זה אני חושבת שאיננו יכולים להמליץ על פרטים.

אני מציעה שאנו נטיל על ועדת הכספים יחד עם ועדת השירותים הציבוריים להציע הצעה איך לחלק את התוספת. אני מציעה שנבחר ועדת משנה בת 2 חברים אשר תופיע בפני ועדת הכספים בנדון.

שאלת הזנת הילדים היא רצינית ותובעת "דרשני". אם אנכלים רק בימי הלימוד הדבר שהילדים אנכלים רק 7 1/2 חדשים בשנה.

ג. טברסקי: הכסף הזה מנוצל לפתיחת קייטנות בחדשי הקיץ.

ד. נצר: במוסדות ארגוני הנשים מקבלים הילדים אכל כל השנה חוץ מחג הפסח, וזה מטעמי כשרות.

א. הכרמלי: לא מן הנכון יהיה במצבנו הדוחק להשאיר רזרבה, עלינו לנצלה, ואם נעמוד על כך, אין-ספק שנצליח.

א.ד.

ב. כצנלסון:
אני מסכימה לשימוש ברזרבה, אבל חולקת על החלוקה שהציעה חברת-הכנסת טברסקי. אני חושבת כי אין לתת כל תוספת למוסדות המנהלים מבניות נפרדות בחוץ-לארץ, דוגמת בית-החינוך לעוורים, כי הם יקבלו על-ידי כך תקציבים כפולים.

ג. טברסקי:
אני הצעתי את התקציב רק עבור העוורים המוצאים מהמוסדות.

ד. כצנלסון:
גם את עול סיקום הזקנים המוצאים עלינו להטיל על שכם המוסד.

ה. כפרית:
אם נקבל את ההחלטה לבקר בוועדת הכספים ולעמוד על דרישותינו, נראה לי כי בזה נצדיק את קיומנו כוועדה. אם אנו עומדים להסליף על תוספת תקציב, ברצוני להפנות את תשומת-לב הוועדה לענין חשוב מאד, הגרעון של לשכות-הסעד הוא גדול - 600,000 לירות. חובות אלה יש לפרוע מיד.

אני מצטרפת לתביעה לנצל את 400,000 ל"א אשר ברזרבה, אולם בלי לציין את החלוקה לפי סעיפים, אלא להוסיף לדון עם משרד הסעד איך לפתור את המצב, כי אנו טרם למדנו להכיר את הבעיה.

ו. ברטון:
אם נותר לנו עוד זמן והדבר לא יהיה מאוחר, אני מציע להקדיש את הישיבה הבאה לדיון על תקציב משרד הסעד ולהזמין לישיבה את שר הסעד או את מלא מקומו הטר פנקס. אם אין לנו כבר זמן, אני תומך בהצעתה של חברת-הכנסת טברסקי לתבוע תוספת של 600,000 ל"א פלוס 400,000 ל"א מהרזרבה.

אשר לשימוש הפנימי בכספים אלה נוכל לדון על כך לאחר ענין התקציב.

ז. הראל:
איני יודע מה סדר-היום של הישיבה, אולם הוברר לי שאנו מספלים ב-3 שאלות שכל אחת מהן צריכה לטצא את תשובתה.

(1) משרד הסעד הפסיק את פעולתו בהרכב מעבודות בגלל חסר כסף, משרד הסעד שקע בחובות גדולים לעובדים, לארגוני נשים ולחברות. איני יודע מי האשם בשערוריה זו. משרד הסעד עשה חובות מבלי כל אחריות, יתכן כי האשם הוא במשרד האוצר שלא הקציב כספים. את הטאלה הזאת יש לגמור. אני מציע למנות 2 חברי הוועדה שמתפקידם יהיה לבדוק את החובות והשימוש המסוניה של משרד הסעד בתקציב. צריך לברר זאת במשרד הסעד, באוצר, עם ארגוני הנשים, ולהביא לנו את המסקנות.

(2) אני מתרשם יותר ויותר שמשרד הסעד אינו בסדר. עברתי על התקציב, ואם כי איני יכול להתמצא בו, יש לי הרשם כי יש שם מנגנון גדול עם תקציב קטן וצרכים עצומים. הדברים דורשים התאמה. אני מציע שהוועדה שלנו לעניני מעברות או ועדה מצומצמת אחרת תעמוד על שאלת ארגונו של משרד הסעד.

א.ד.

י. הראל:

(3) אני התרשתי מביקורי בטענות שהצרכים הם גדולים, אולם שאלת הבורות היא יותר מכרעת מטאלת העוני, בטענת חירייה קיימת רק שאלת הבורות. כל תוספת של $\frac{1}{2}$ או סיליון ל"י לתקציב לא תפתור את השאלה.

איני חושב כי אנו יכולים להיות שתדלנים לפני ועדת הכספים. לנו יש כנסת, ואנו בתור נציגי הספלגות יכולים להביע את דעתנו על תקציב הטעד בעת הדיון על התקציב בקריאה ראשונה, שניה וסליטית.

אני מסכם את הצעותי :

- (1) סינוי ועדה אשר תחקור את סיבת החובות והפסקת הפעולה של סטוד הסעד בחדשים האחרונים;
- (2) ועדת טענה אחרת או הוועדה הקיימת לעניני טעברות תספל בטאלת הסבנה והפעולות של סטוד הסעד;
- (3) עלינו לפעול, ללא כל ספק, להגדלת התקציב, אולם אני חושב שוועדה זו אינה יכולה להציע תקציב ולכונן בדרישות לוועדת הכספים.

ד. בצר:

אני מתנגדת להצעה שוועדת טענה שלנו תחקור את פרטת החובות, אנו לא סיפלנו בדבר ואין זה

מתפקידנו לחקור.

כל הופעה של חבר הוועדה בטליאת הכנסת היא הופעה פוליטית-סיעתית. אני חושבת שצריכה להיות תביעה אחידה של ועדת השירותים להגדיל את תקציב סטוד הסעד: היתר השיסוס ברזרבה של 400,000 ל"י פלוס 600,000 ל"י מהרזרבה הכללית.

ט. כפרית:

אני מציעה שלא נבוא לוועדת הכספים עם פרטי הצעה מפני שאיננו יכולים להסנע שתלום הגרעון,

לכן יש צורך בהצעה כוללת.

לא הייתי אומרת שאנו נשטט כוועדת חקירה או ועדת ביקורת לפעולות סטוד הסעד, הוועדה הקיימת תטטין לפעול כדי להכיר את פעולות הסעד.

היו"ר א. אלטמן:

הוטטעו כאן כמה הצעות:

(1) להביא לפני ועדת הכספים, בטט הוועדה, הצעה לתוספת של 400,000 ל"י + 600,000 ל"י בגבולות הרזרבה של סטוד הסעד והרזרבה הכללית.

(2) הצעה אחרת אומרת שלא נבוא בטט הוועדה לוועדת הכספים, אלא כל חבר יביע דעתו על התקציב בטליאת הכנסת.

(3) היתה הצעה שהוועדה הקיימת או ועדה חדשה תכנס לבירור השאלה: מה גרם לצרעון סטוד הסעד ולהפסקת פעולות סטוד הסעד.

חברת-הכנסת כפרית מתנגדת לוועדת ביקורת, איט לא התכוון לכך, הוועדה רוצה לברר את הסיבות והעובדות. לגיטה זו אין התנגדות.

היו"ר מ. אלטמן:

היתה הצעה להקדיש את הישיבה בשבוע הבא לעניני תקציב. אני חושב שכדאי שהוועדה תברר את התקציב ותשמע גם הטענות אם מפילו לא תוכל לסכמן, כי לזה יהיה כבר מאוחר.

לפני שנגס להצבעה בראוני לוטר כשה מלים. תהיה לנו הזדמנות לדבר בספורט על כל הפרטה שטפה סעד, בעיקר לאור העובדות שראינו ועוד נראה בסיורי ועדת המענה לעניני מעברות. קיימות הרבה בעיות קשות וטובות ואני חושב שתוספת של טיליון ל"י תפתור את השאלה, מבלי להתנגד להצעה זו. הצרכים הם גדולים ואין ביכולת התקציב לפתורם, אני חושב שהפתרונות נעוצים בשטחים אחרים, לא רק בשטח הסעד.

הרחקט : (1) לטבות ועדה מצוטצטת אשר תופיע בפני ועדת הכספים בהצעה כוללת להוסיף טיליון ל"י לתקציב סדרר הסעד בגבולות הרזרבה של הסדרר והרזרבה הכללית.

בתמונ : היו"ר מ. אלטמן וחברת-הכנסת טברסקי.

(2) נבחרה ועדה מצוטצטת שתפקידה לברר ולבחון את פעולות סדרר הסעד.

בתמונ : חברת-הכנסת כצנלסון וחברת-הכנסת גצר.

הישיבה נבעלה בשעה 18.00